

6

Aisia, kirola, kultura eta euskara

6.1. SARRERA

Kapitulu honetan aisialdia eta hori betetzeko modua aztertuko ditugu. Gazteek denbora librean gehien egiten dituzten jarduerak aipatuko dira: kirolarekin, irakurketarekin, lonjekin eta praktika kultural eta artistikoekin dituzten harremanak aztertuko ditugu, bai eta ekitaldi kulturaletara ikusle gisa joaten diren ere. Kapituluak amaitzeko, familiako eta lagunarteko euskara-erabilerari buruzko datuak aurkeztuko ditugu.

6.2. DENBORA LIBRE ERABILGARRIA

Denbora libre honako hau da: oinarrizko premiak (elikadura, loa...) ase ondoren eta geure lan-, ikasketa- eta/edo zaintza-betebeharrak bete ostean geratzen zaigun denbora.

2016an, gazteen % 37k diote egunean lau ordu baino gehiago dituztela libre, batez beste, astegunetan. % 26k diote egunean hiru orduetik lau ordura bitarte izaten dituztela libre. % 31k ordubetetik bi ordura bitarte, eta % 5ek ordubate baino gutxiago. Gainerako % 1ak ez du erantzun.

Aurreko urteetako datuekin konparatuta, ikus daiteke behera egin duela egunero lau ordu libre baino gehiago dituztenen ehunekoak. Beherakada hori ez da hain harrigarria, kontuan hartzen badugu 2012. urtetik 2016. urtera bitarte behera egin duela langabezian dauden gazteen ehunekoak eta arinki gora egin duela, berriz, lana eta ikasketak konbinatzen dituzten gazteen ehunekoak.

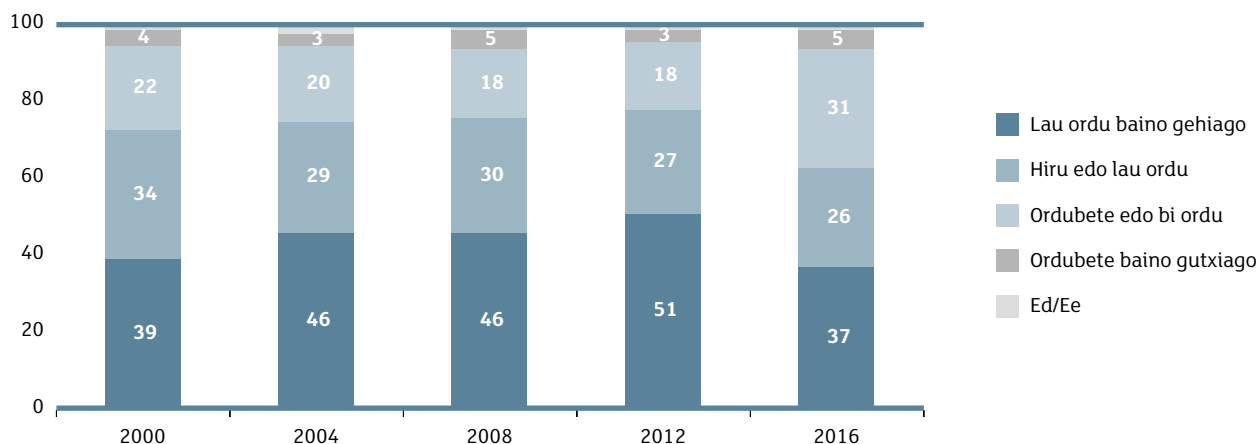
Langabezian dauden pertsonak dira egunean denbora libre gehien dutenak; % 73k diote egunean lau ordu libre baino gehiago dituztela, lanegunetan. Lanean ari diren gazteen artean, ehuneko hori erdira jaisten da (% 35) eta, are gehiago, ikasten ari diren gazteen artean (% 31).

Gizon gazteek emakume gazteek baino ordu libre gehiago izaten dituzte: gizonen % 42k diote egunean lau ordu libre baino gehiago dituztela, eta emakumeen % 32k diote gauza bera.

Seme-alabak izateak eragin nabarmena du eskuragarri den denbora librean. Seme-alabaren bat duten pertsonen artean, gehienek (% 55) diote gehienez ere bi ordu libre dituztela egunean.

6.1 grafikoa

LANEGUNETAN GAZTEEK IZATEN DITUZTEN ORDU LIBREEN EBOLUZIOA (%)

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia (*Euskadiko Gazteak* seriea).

6.1 taula

GAZTEEK LANEGUNETAN DITUZTEN ORDU LIBREAK EGUNEKO, SEXUAREN, OKUPAZIO NAGUSIAREN ETA SEME-ALABARIK DUTEN ARABERA (%)

Astegunetan zenbat denbora libre izaten duzu, batez beste?								
(%)	GUZTIRA	Sexua		Okupazio nagusia			Seme-alabak	
		Emakumeak	Gizonak	Ikasten	Lanean	Langabezia	Bai	Ez
Ordubete baino gutxiago	5	8	3	5	6	2	10	4
Ordubete edo bi ordu	31	34	28	34	32	16	45	30
Hiru edo lau ordu	26	25	26	29	27	6	12	27
Lau ordu baino gehiago	37	32	42	31	35	73	31	38
Ed/Ee	1	1	1	1	0	3	2	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	800	489	173	146	1354

6.3. AISIALDIKO JARDUERAK

Gazteek zenbat denbora libre duten jakin ostean, hurrengo galdera honako hau da: zer egiten dute denbora libre horretan?

Gazteek denbora librean nagusiki zer jarduera egiten dituzten aztertzeko, gazteei 16 jarduera motako zerrenda bat aurkeztu zaie eta eskatu zaie adierazteko jarduera horietako bakoitza zer maiztasunekin egiten duten (egunero edo ia egunero aukeratik inoiz edo ia inoiz aukerara bitarte).

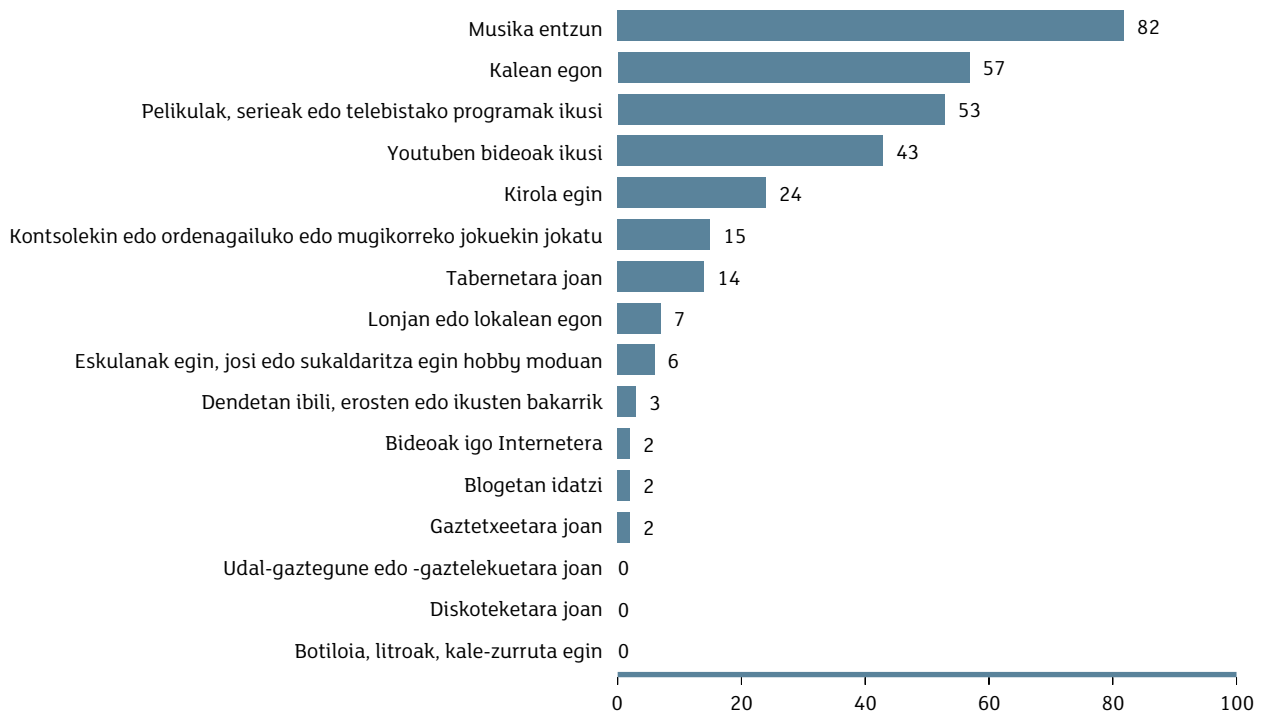
Proposatutako jarduerak egunero egiten dituztela diotenen ehunekoari begiratuta, adieraz daiteke gazteek sarrien egiten duten aisia-jarduera musika entzutea dela (% 82). Hori ez da harritzekoa, musika entzuteak ez baitu dedikazio eskusiboa eskatzen eta pertsona askok lan egiten duten bitartean, ikasten dutenean, kirola egiten dutenean... entzuten baitute. Gazteek gehien praktikatzen dituzten aisia-jardueren artean, bigarrena kalean egotea da (% 57). Hirugarren postuan serieak, filmak edo telebista-programak ikustea dago (% 53).

Gainera, % 43k diote bideoak ikusten dituztela egunero Youtuben; % 24k kirola egiten dute egunero; % 15ek kontsolekin, ordenagailu-jokoekin edo mugikorreko jokoekin jolasten dute egunero; eta % 14 tabernaren batera joaten dira.

Gainerako jarduerak kasuen % 10etik behera egiten dira egunero. % 7 lonjaren batera joaten dira; % 6k eskulanak egiten dituzte, zaletasunez josi egiten dute edo kozinatzen dute; % 3 dendetara joaten dira, errostera edo begiratzerara (baina ez etxeko ohiko erosketak egitera); % 2k bideoak igotzen dituzte Internetera; % 2k blogetan idazten dute; eta % 2 gaztetxeetara joaten dira. Bestalde, ez dira % 1era heltzen egunero udal-gaztegune edo -gaztelekuetara joaten direnak, diskoteketara joaten direnak edo litro edo botiloia egiten dutenak.

6.2 grafikoa

GAZTEEK EGUNERO EGITEN DITUZTEN AISIA-JARDUEREN RANKINGA (%)

Jarraian, ikusiko dugu jarduera horiek zer maiztasunez egiten diren, bai eta zer kolektibok egiten dituen hein handiengan ere.

6.3.1. Musika entzutea

Adierazi dugun moduan, gazteen % 82k musika entzuten dute egunero. % 8k musika astean hiru edo lau egunetan entzuten dute eta % 7k, berriz, astean behin edo bitan. Hala, ikusten da gazteen % 97k gutxienez astean behin entzuten dutela musika. Gainerakoek maiztasun txikiagoz egiten dute hori edo ez dute erantzun.

Ez dago diferentzia handirik kolektiboen artean, jarduera hori oso zabalduta baitago talde guztietan. Azpimarragarriena da, adinean behera egin ahala, handiagoa dela musika egunero entzuten duten gazteen ehunekoak: 15 urtetik 19 urtera bitartekoen % 85ek; 20 urtetik 24 urtera bitartekoen % 83k; eta 25 urtetik 29 urtera bitartekoen % 78k.

6.3.2. Kalean egotea

Gazteen % 57 egunero egoten dira kalean, paseatzen, berriketan eta abar, lagunekin edo familiarekin. % 16 astean hiru edo lau egunetan ibiltzen da kaletik eta % 22, berriz, astean behin edo bitan.

Langabezian dauden gazteak dira kalean egunero egoten direla gehien adierazi dutenak (% 70). Nabarmenezkoa da seme-alabak dituztenen kolektiboa ere, kalean denbora gehiago ematen baitute seme-alabarik ez dutenek baino (% 69 eta % 56, hurrenez hurren).

Denbora libre gehiago izan ahala, gora egiten du kalean egunero daudenen ehunekoak.

6.2 taula

GAZTEAK BEREN DENBORA LIBREAN KALEAN EGOTEN DIREN MAIZTASUNA, OKUPAZIO NAGUSIAREN, SEME-ALABARIK DUTEN ETA LANEGUNETAN DITUZTEN ORDU LIBREEN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez									
Kalean egon									
(%)	GUZTIRA	Okupazio nagusia			Seme-alabak		Ordu libreak		
		Ikasten	Lanean	Langa-bezian	Bai	Ez	Bi ordu edo gutxiago	3 edo 4 ordu	4 ordu baino gehiago
Egunero edo ia egunero	57	53	58	70	69	56	47	54	68
Astean hiru edo lau egunetan	16	17	16	12	9	17	16	19	15
Astean behin edo bitan	18	22	15	11	12	19	25	20	10
Hilean behin edo gehiagotan	2	2	2	1	3	2	3	1	1
Maiztasun gutxiago	2	2	2	2	1	2	3	2	1
Inoiz ez edo ia inoiz ez	4	4	6	3	4	4	5	4	4
Ed/Ee	1	0	1	1	2	0	1	0	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	800	489	173	146	1354	558	380	543

6.3.3. Filmak, serieak edo telebista-programak ikustea

EAEko gazteen % 53k adierazi dute egunero bere denbora librearen zati bat serieak, filmak edo telebista-programak ikusten ematen dutela, horiek ikusteko euskarria edozein izanik ere. % 20k astean hiru edo lau egunetan egiten dute eta % 21ek, berriz, astean behin edo bitan.

25-29 urteko pertsonak denbora libre gehiago ematen dute egunero jarduera horretan 25 urtetik beherako gazteek baino (% 60 eta % 48, hurrenez hurren).

Langabezian dauden pertsonak eta egunean lau ordu libre baino gehiago dituzten pertsonak hein handiagoan ikusten dituzte serieak, filmak edo telebista-programak egunero. Seme-alabak dituzten gazteek ere ehuneko altuagoak agertzen dituzte jarduera horretan seme-alabarik ez dutenek baino.

6.3 taula

GAZTEAK BEREN DENBORA LIBREAN FILMAK, SERIEAK EDO TELEBISTA-PROGRAMAK IKUSTEN DITUZTEN MAIZTASUNA, OKUPAZIO NAGUSIAREN, SEME-ALABARIK DUTEN ETA LANEGUNETAN DITUZTEN ORDU LIBREEN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez									
Pelikulak, serieak edo telebistako programak ikusi									
(%)	GUZTIRA	Okupazio nagusia			Seme-alabak		Ordu libreak		
		Ikasten	Lanean	Langa-bezian	Bai	Ez	Bi ordu edo gutxiago	3 edo 4 ordu	4 ordu baino gehiago
Egunero edo ia egunero	53	45	57	70	64	51	47	48	61
Astean hiru edo lau egunetan	20	23	18	16	12	21	19	23	19
Astean behin edo bitan	21	25	20	9	18	21	27	22	14
Hilean behin edo gehiagotan	3	3	3	2	2	3	2	4	3
Maiztasun gutxiago	2	3	1	3	3	2	3	2	2
Inoiz ez edo ia inoiz ez	1	1	1	0	1	1	2	1	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	800	489	173	146	1354	558	380	543

6.3.4. Youtuben, Vimeon eta antzekoetan bideoak ikustea

Gazteen % 43k egunero bisitatzen dute Youtube (edo antzeko plataformaren bat), denbora librean bideoak ikusteko. % 18k astean hiru edo lau egunetan egiten dute hori eta % 17k, berriz, astean behin edo bitan. Guztira, lau gaztetik hiruk (% 78) bideoak ikusten dituzte Youtuben denbora librean, gutxienez, astean behin.

Mutilek neskek baino sarriago ikusten dituzte bideoak Youtuben: mutilen % 47k egunero ikusten dituzte, eta nesken % 39k.

25 urtetik beherako gazteek ere ehuneko altuagoa agertzen dute jarduera honetan 25-29 urteko kolektiboak baino (% 45 eta % 40, hurrenez hurren).

6.4 taula

GAZTEEK BEREN DENBORA LIBREAN YOUTUBEN BIDEOAK IKUSTEN DITUZTEN MAIZTASUNA, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez						
Bideoak ikusi youtube, vimeo... edo horrelakoetan						
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Egunero edo ia egunero	43	39	47	45	45	40
Astean hiru edo lau egunetan	18	17	20	19	18	18
Astean behin edo bitan	17	19	15	17	17	17
Hilean behin edo gehiagotan	6	7	5	6	6	7
Maiztasun gutxiago	7	8	6	7	6	9
Inoiz ez edo ia inoiz ez	8	10	7	7	9	9
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600

Zenbat eta denbora libre gehiago izan, orduan eta sarriago ikusten dira bideoak Youtuben: % 35, egunean gehienez ere bi ordu libre dituztenen artean; % 44, egunean hiru edo lau ordu libre dituztenen artean; eta % 50, egunean lau ordu libre baino gehiago dituztenen artean.

Seme-alabak dituzten gazteek hein txikiagoan ikusten dituzte bideoak Youtuben egunero (% 28k, eta seme-alabarik ez duten gazteen % 45ek).

6.3.5. Kirola egitea

Gazteen laurden batek egunero egiten dute kirola bere denbora librean (% 24). % 25ek astean hiru edo lau egunetan egiten dute eta % 22k, berriz, astean behin edo bitan. Guztira, gazteen % 71k egiten dute kirola denbora librean, astean behin, gutxienez.

Kirola egunero egiten dutenei erreparatuz gero, mutil kopuruak bikoiztu egiten du aisialdiaren zati bat kirola egiten ematen duten nesken kopurua (% 32 eta % 15, hurrenez hurren).

Adinaren eta eskuragarri den denbora librearen arabera, ez dago alderik egunero kirola egiten dutenen artean. Baina seme-alabak izatea erabakigarria da gai horretan. Seme-alabaren bat dutenen artean, % 11k baino ez dute kirola egiten egunero, eta seme-alabarik ez dutenen kasuan, aldiz, % 25ek.

Okupazioaren arabera ere aldeak daude. Beste jarduera batzuen kasuan gertatzen ez den bezala, langabezian dauden gazteak dira kirola hein txikienean egunero egiten dutenak.

6.5 taula

GAZTEEK BEREN DENBORA LIBREAN KIROLA EGITEN DUTEN MAIZTASUNA, SEXUAREN, OKUPAZIO NAGUSIAREN ETA SEME-ALABARIK DUTEN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez								
Kirola egin								
(%)	GUZTIRA	Sexua		Okupazio nagusia			Seme-alabak	
		Emakumeak	Gizonak	Ikasten	Lanean	Langa-bezian	Bai	Ez
Egunero edo ia egunero	24	15	32	25	24	19	11	25
Astean hiru edo lau egunetan	25	23	28	29	21	20	13	27
Astean behin edo bitan	22	24	19	22	21	20	15	22
Hilean behin edo gehiagotan	5	5	4	3	7	4	4	5
Maiztasun gutxiago	8	10	6	7	8	10	11	7
Inoiz ez edo ia inoiz ez	17	23	11	13	18	27	45	14
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	800	489	173	146	1354

6.3.6. Kontsolekin, ordenagailu-jokoekin edo mugikorreko jokoekin jolastea

Azken urteotan, gero eta etxe gehiagotan daude ordenagailuak edo bideo-kontsolak. Horri gehitzen badiogu gazteen % 99k telefono mugikorra dutela, agerikoa da gazteak bideojokoekin ibil daitezkeen euskarriak orokortu egin direla eta ia gazte guztiek dituztela eskura.

Baina horrek ez du esan nahi gazte guztiek beren aisialdiaren zati bat halako entretenimenduetan ematen dutenik. % 15ek egunero jolasten dute bideo-jokoekin, % 10ek astean hiru edo lau egunetan, eta % 14k, berriz, astean behin edo bitan. Guztira, % 39k bideo-jokoekin jolasten dute astean behin, gutxienez. Bestalde, gehiago dira ordenagailuko, mugikorreko edo kontsolako jokoekin inoiz jolasten ez duten gazteak (% 43).

Gizonek emakumeek baino gehiago jolasten dute bideo-jokoekin: gizonen % 18k, egunero, eta emakumeen % 11k. Are gehiago, emakume gazteen kasuan, gehienek (% 56) ez dute inoiz edo ia inoiz jolasten.

20 urte baino gutxiago dituzten pertsonek gehiago jolasten dute bideo-jokoekin adin hori gainditzen dutenek baino, eta % 19k egunero egiten dute.

Langabezian dauden gazteak dira bideo-jokoekin egunero gehien jolasten dutenak: % 26k.

6.6 taula

GAZTEEK BEREN DENBORA LIBREAN KONTSOLEKIN, ORDENAGAILU-JOKOekin EDO MUGIKORREKO JOKOekin JOLASTEN DUTEN MAIZTASUNA, SEXUAREN, ADIN-TALDEAREN ETA OKUPAZIO NAGUSIAREN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez									
Kontsolekin edo ordenagailuko edo mobileko jokuekin jokatu									
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak			Okupazio nagusia		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Ikasten	Lanean	Langabezia
Egunero edo ia egunero	15	11	18	19	12	14	15	11	26
Astean hiru edo lau egunetan	10	5	13	11	10	7	10	9	9
Astean behin edo bitan	14	9	19	18	14	12	16	12	11
Hilean behin edo gehiagotan	8	8	9	8	10	7	9	8	6
Maiztasun gutxiago	10	10	9	9	10	9	10	9	9
Inoiz ez edo ia inoiz ez	43	56	31	35	44	50	40	50	39
Ed/Ee	0	1	0	0	0	1	0	0	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600	800	489	173

6.3.7. Tabernetara joatea

Tabernetara joatea, tradizionaliki, denbora librean pasatzeko modu bat izan da, bai gazteen kasuan eta bai adin handiagoko pertsonen kasuan. Gazteen % 14k onartzen dute egunero joaten direla tabernaren batera, denbora librean. % 17k diote astean hiru edo lau egunetan joaten direla tabernetara eta talde handienak (% 40) adierazi du astean behin edo bi egunetan joaten direla tabernetara. Hortaz, hamar gaztetik zazpi (% 71) astean behin joaten dira, gutxienez, tabernetara.

Adinak eta denbora libreak gora egin ahala, gora egiten du, halaber, denbora librean egunero tabernetara joateko ohiturak. Nolanahi ere, aldagai erabakigarriena okupazioa da. Hala, lan egiten duten gazteen taldea (eroste-ahalmen handiagokoak edo, gainera, otorduak etxetik kanpo egiteko behar handiagokoak izaten dute) da tabernetara gehien joaten dena egunero (% 24).

6.7 taula

GAZTEAK BEREN DENBORA LIBREAN TABERNETARA JOATEN DIREN MAIZTASUNA, ADIN-TALDEAREN, OKUPAZIO NAGUSIAREN ETA LANEGUNETAN DITUZTEN ORDU LIBREEN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez										
Tabernetara joan										
(%)	GUZTIRA	Adin-taldeak			Okupazio nagusia			Ordu libreak		
		15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Ikasten	Lanean	Langa-bezian	2 ordu edo gutxiago	3 edo 4 ordu	4 ordu baino gehiago
Egunero edo ia egunero	14	7	15	20	8	24	18	10	14	18
Astean hiru edo lau egunetan	17	9	23	19	16	23	11	16	19	18
Astean behin edo bitan	40	38	44	40	42	37	39	41	40	40
Hilean behin edo gehiagotan	9	12	6	8	10	6	11	9	8	10
Maiztasun gutxiago	6	9	5	6	7	4	9	7	6	6
Inoiz ez edo ia inoiz ez	13	25	7	7	17	5	11	17	13	8
Ed/Ee	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	450	450	600	800	489	173	558	380	543

6.3.8. Lonjara joatea

Gazteen % 7 egunero joaten dira lonja batera. Talde horri astean hiru edo lau aldiz joaten direnen taldea (% 5) eta astean behin edo bi aldiz joaten direnena (% 9) gehitzen badizkiogu, ikusiko dugu gazteen % 21 asteko maiztasunarekin joaten direla lonjetara.

Lonjetara egunero joaten direnak % 10 baino gutxiago direnez, batera aztertuko ditugu gutxienez astean behin joaten diren pertsona guztiak, ikusteko zer kolektibo diren lonjetara gehien joaten direnak.

Kasu honetan, aldagai erabakigarriak sexua eta adina dira. Gizonek askoz gehiago erabiltzen dituzte lonjak emakumeek baino (mutilen % 28 gutxienez astean behin joaten dira lonjaren batera eta nesken kasuan, proportzio hori % 13 da). Adinean gora egin ahala, behera egiten du lonjen erabilerak. Hala, 15 urtetik 19 urtera bitartekoen artean % 29 joaten dira lonjetara, eta proportzio hori % 12ra jaisten da 25 urtetik 29 urtera bitartekoen artean (bi kasuetan, gutxienez astean behin bertaratzen direnei dagokie ehunekoa).

6.8 taula

GAZTEAK BEREN DENBORA LIBREAN LONJETARA JOATEN DIREN MAIZTASUNA, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez						
Lonjan edo lokalean egon						
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Egunero edo ia egunero	7	3	10	9	7	5
Astean hiru edo lau egunetan	5	3	8	8	6	3
Astean behin edo bitan	9	7	10	12	11	4
Hilean behin edo gehiagotan	2	2	3	2	3	2
Maiztasun gutxiago	4	4	3	4	3	4
Inoiz ez edo ia inoiz ez	73	80	65	64	69	83
Ed/Ee	1	1	1	1	1	0
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600

6.3.9. Eskulanak egitea, jostea edo kozinatzea, zaletasun gisa

Eskulanak egitea kontzeptu zabala da eta jarduera asko hartzen ditu barne, hala nola puzzleak edo maketak egitea, edo marketeria edo brikolajea eta abar. Gainera, atal honetan sartu dira josteari edo kozinatzeari loturiko bestelako esku-jarduera ludiko batzuk ere.

Gazteen % 6k adierazi dute egunero egiten duela eskulanen bat. % 5ek adierazi dute astean hiru edo lau egunetan egiten dituztela eta % 13, berriz, astean behin edo bitan. Hortaz, esan daiteke gazteen % 24k eskulanekin, josteari edo kozinatzearekin erlazionatutako jardueraren bat egiten dutela denbora librean, gutxienez, astean behin.

Gutxienez, astean behin egiten dituztenak kontuan hartzen baditugu, ikusiko dugu halako jarduerak ohikoagoak direla emakumeen artean gizonen artean baino, hein handiagoan egiten direla adinean gora egin ahala eta bere denbora librea halakoetan gehien ematen duen kolektiboa langabezian dauden gazteena dela.

6.9 taula

GAZTEEK BEREN DENBORA LIBREAN ESKULANAK EGITEN DITUZTEN, JOSTEN DUTEN EDO ZALETASUNEZ KOZINATZEN DUTEN MAIZTASUNA, SEXUAREN, ADIN-TALDEAREN ETA OKUPAZIO NAGUSIAREN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez									
Eskulanak egin, josi edo sukaldaritza egin hobby moduan									
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak			Okupazio nagusia		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Ikasten	Lanean	Langa-bezian
Egunero edo ia egunero	6	7	6	4	8	7	4	9	13
Astean hiru edo lau egunetan	5	7	4	4	6	6	5	6	7
Astean behin edo bitan	13	15	11	11	11	15	13	13	11
Hilean behin edo gehiagotan	11	13	8	11	9	12	11	11	10
Maiztasun gutxiago	10	10	9	11	10	9	11	8	8
Inoiz ez edo ia inoiz ez	54	47	61	58	55	51	56	51	50
Ed/Ee	1	1	1	1	1	1	0	2	1
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600	800	489	173

6.3.10. Aisialdiko bestelako jarduera batzuk

Planteatutako gainerako aisia-jarduerak, hala nola dendetara joatea, blogetan idaztea, Internetera bideoak igotzea, gaztetxeetara joatea, udal-gazteleku edo -gazteguneetara joatea, diskoteketara joatea edo litroak egitea, gazteen % 5ek baino gutxiagok egiten dute egunero kasuan kasu, beraz ikusiko dugu zer kolektibok egiten dituen hein handiagoan, gutxienez astean behin (hau da, gutxienez, astean egun batean) egiten dituztenak kontuan hartuta.

Dendetara joatea, begiratzera edo eroatera (baina, betiere, etxeko ohiko erosketez bestela), ohikoagoa da emakumeen artean gizonen artean baino: emakumeen % 32k gutxienez astean behin egiten dute hori beren denbora librean, eta gizonen % 18k. Gainera, pentsa daiteke desberdintasunak egongo direla emakume eta gizonak joaten diren denda-moten artean, baina ez da horri buruz galdetu. Guztira, gazteen % 25ek diote dendetan pasatzen dutela denbora, astean behin, gutxienez.

Gazteen % 15 diskoteketara joaten dira, astean behin, gutxienez. Ez dago diferentzia handirik kolektiboen artean, baina aipa daiteke 20-24 urtekoen taldea dela diskoteketara gehien joaten dena (% 18). 25 urtetik aurrera, jarduera hori behera egiten hasten da (% 12).

Gazteen % 9k diote gaztetxeetara joaten direla, astean behin, gutxienez. EAEn jaiotako gazteak hein handiagoan joaten dira gaztetxeetara atzerrian jaiotakoak baino (% 10 eta % 3, hurrenez hurren). Halaber, desberdintasunak hautematen dira sexuaren arabera, izan ere, mutilak hein handiagoan joaten dira halako lokaletara neskak baino (% 11 eta % 6, hurrenez hurren).

Gutxienez astean behin udal-gaztegune edo -gaztelekuren batera joaten direnen proportzioa txikiagoa da (% 4) eta ez dago ia diferentziarik kolektibo batetik bestera; nabarmenena da atzerrian jaiotako gazteak hein txikiagoan joaten direla batezbestekoa baino (% 1 baino ez).

Gazteen % 8k diote litroak edo botiloia egiten dituztela, gutxienez astean behin. Jarduera hori ohikoagoa da 15-19 urtekoen artean (% 13) eta, gero, jaitsi egiten da adinean gora egin ahala: 25 urtetik 29 urtera bitarteko gazteen % 4k bakarrik egiten dituzte litroak astean behin. Diferentziak daude, orobat, jatorriaren arabera. Hala, jarduera hori askoz ohikoagoa da EAEn jaiotako gazteen artean (% 10), atzerrian jaiotako gazteen artean baino (% 1).

Azkenik, % 6k diote denbora librean bideoak igotzen dituztela Internetera, gutxienez, astean behin. Beste % 5ek diote maiztasun horrekin blogetan idazten dutela. Ez dago ia alderik sexuaren edo adinaren arabera, Internetera bideoak igotzeari edo blogetan idazteari dagokionez. Baina badirudi gazte atzerritarrek pixka bat hein handiagoan igotzen dituztela bideoak Internetera, EAEn jaiotako gazteek baino (% 9 eta % 6, hurrenez hurren).

6.10 taula

DENBORA LIBREAN, GUTXIENEZ ASTEAN BEHIN, ONDOKO AISIA-JARDUERAK EGITEN DITUZTEN GAZTEAK, SEXUAREN, ADIN-TALDEAREN ETA JAIOLEKUAREN ARABERA (%)

Orain denbora librean egin daitezkeen hainbat ekintza aipatuko dizut. Mesedez, esadazu zenbatero egiten duzun horietako bakoitza zure denbora librean: egunero edo ia egunero, astean 3 edo 4 egunetan, astean behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez								
Ondoko jarduera bakoitza gutxienez astean behin egiten dutenen ehunekoa								
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak			Jaiolekua*	
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Euskadi	Atzerria
Dendetan ibili	25	32	18	26	26	25	25	30
Diskoteketara joan	15	13	16	15	18	12	15	11
Gaztetxeetara joan	9	6	11	8	11	7	10	3
Botiloia, litroak, kale-zurruta egin	8	8	9	13	10	4	10	1
Bideoak igo Internetera	6	6	7	6	7	6	6	9
Blogetan idatzi	5	4	5	5	6	4	5	6
Udal-gaztegune edo -gaztelekuetara joan	4	3	5	4	4	3	4	1
(n)	1500	750	750	450	450	600	1184	249

* Espainiako gainontzeko lekuetan jaiotako gazteei buruzko datuak ez dira gurutzaketa-aldagai bezala erabili, laginean gutxi jaso zirelako.

6.4. LONJAK EDO GAZTE-LOKALAK

Gazteen lonjek izen desberdinak dituzte: lonjak, lokalak, txokoak eta abar, baina guztiek gauza bera aipatzen dute: erabilera pribatuko lokala, gazte talde batek bere denbora librean erabiltzen duena.

Lokal horiek aisia-denboran erabiltzen dira eta azken urteotan presentzia handia dute. Gaur egun, EAEko ia udalerrri guztietan dago honelako lokalen bat.

Aurreko atalean aipatu da gazteak zer maiztasunekin joaten diren denbora librean lonjetara. Atal honetan gehiago sakondu nahi dugu eta, bertaratzea neurtzeaz gainera, jakin nahi dugu zenbat gazte diren lonja edo gazte-lokalen bateko kide.

Gazteen % 20k adierazi dute gazteen lonja edo lokal bateko kide direla egun. % 30ek adierazi dute orain ezetz, baina iraganean lonja edo lokal bateko kide izan direla; eta % 50ek diote inoiz ez direla lonja edo gazte-lokal bateko kide izan.

Gaur egun erregistratutako kide kopurua 2012an erregistratutakoarekin bat dator (% 20)³³, baina gora egin du iraganean lonjaren bateko kide izan direla adierazi dutenen ehunekoak. Hala, noizbait lonja edo gazte-lokalen bateko kide izan diren gazteen bolumena handiagoa da (% 50) lau urte lehenago baino (% 45).

Lonja bateko kide izatea ohikoagoa da gizon gazteen artean emakume gazteen artean baino. Halaber, askoz ohikoagoa da EAEn jaiotako gazteen artean, atzeritik etorri direnen artean baino.

6.11 taula

GAZTEAK LONJETAKO EDO GAZTE-LOKALETAKO KIDE IZATEA, SEXUAREN, ADIN-TALDEAREN ETA LURRALDE HISTORIKOAREN ARABERA (%)

Eta bazara gazteen lonja edo lokal bateko kide edo partaide, izan zara baina orain jada ez, edo ez zara inoiz kide izan?									
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak			Lurralde historikoa		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa
Kide zara orain	20	12	28	28	24	11	15	24	17
Lehen bai baina orain ez	30	31	29	22	32	34	20	30	33
Inoiz ez	50	57	43	50	44	55	65	45	51
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	1500	750	750	450	450	600	400	600	500

* Espainiako gainontzeko lekuetan jaiotako gazteei buruzko datuak ez dira gurutzaketa-aldagai bezala erabili, laginean gutxi jaso zirelako.

Adina ere funtsezkoa da; gaur egun lonjaren bateko kide diren gazteen bolumen handiena 15-19 urtekoen taldean dago eta, gero, adinean gora egin ahala, jaitsi egiten da gaur egun lonja duten gazteen kopurua eta igo, berri,

³³ CORCUERA BILBAO, Nieves, BILBAO GAZTAÑAGA, Miren eta LONGO IMATZ, Oskar (2013): *Gazteen lonjak eta lokalak EAEn* [linean] Hemen eskuragarri: http://www.gazteaukera.euskadi.eus/contenidos/informacion/gazteen_joerak/eu_liburuak/adjuntos/Joerak_7_tendencias.pdf [Kontsulta: 2017/06/15]

iraganean izan dutela diotenena. Horrekin ikusten dugu lonja bateko kide izatea 25 urtetik beherako gazteen artean dela ohikoagoa eta bertan behera uzten dela adin hori pasatakoan.

Adinarekin batera, hautematen da ikasleak direla hein handienera lonja eta lokaletako kide direnak (ikasleen % 26 lonjaren bateko kide dira gaur egun; lanean ari direnen kasuan % 13; eta langabezia daudenen % 17).

Azkenik, adieraztekoa da lurralde historikoaren arabera ere aldeak daudela. Izan ere, Bizkaian ohikoagoa da lonja bateko kide izatea gainerako lurraldeetan baino.

Lonjetara joateari dagokionez, 6.3.8 atalean ikusi dugun moduan, gizonak eta 20 urtetik beherakoak dira lonjetara gehien joaten direnak, kolektibo horietan arruntagoa baita lonjetako kide izatea.

Puntu honetan aztertuko dugu lonjetako kideak zer maiztasunekin joaten diren lonjetara, eta kide ez direnak zein heinetan joaten diren halakoetara.

Lonja edo lokalen bateko kide direnen artean, ikusten dugu laurdena baino gehiago (% 29) egunero edo ia egunero joaten direla lokalera. Horri asteen hiru edo lau egunetan joaten direnak (% 23) eta asteen behin edo bitan joaten direnak (% 35) gehitzen badizkiogu, ikusten dugu, guztira, % 87 lonjara joaten direla asteen behin, gutxienez.

Puntu honetan, nabarmentzekoa da gazte gutxi batzuk, lonja bateko kide izan arren, asteen behin baino gutxiagotan joaten direla bertara (% 9), eta % 4 ez direla inoiz edo ia inoiz joaten.

Bestalde, iraganean lonja bateko kide izan diren baina jadanik ez diren gazteen % 6 eta lonja edo lokal bateko kide inoiz izan ez diren gazteen % 3 nahiko maiz joaten dira lagunengatik lonjetara (gutxienez asteen behin).

6.12 taula

GAZTEAK BEREN DENBORA LIBREAN LONJETARA JOATEN DIREN MAIZTASUNA,
LONJETAKO KIDE DIREN ARABERA (%)

Mesedez, esadazu zenbatero egoten zaren LONJAN zure denbora librea: egunero edo ia egunero, asteen 3 edo 4 egunetan, asteen behin edo bitan, hilean behin edo gehiagotan, maiztasun gutxiagorekin, edo inoiz edo ia inoiz ez				
(%)	GUZTIRA	Lonjetako kideak		
		Gaur egun	Lehen izan ziren, orain ez	Inoiz ez
Egunero edo ia egunero	7	29	1	1
Asteen hiru edo lau egunetan	5	23	2	1
Asteen behin edo bitan	9	35	3	1
Hilean behin edo gehiagotan	2	7	2	1
Maiztasun gutxiago	4	2	7	2
Inoiz ez edo ia inoiz ez	73	4	84	93
Ed/Ee	1	0	1	1
GUZTIRA	100	100	100	100
(n)	1500	281	427	788

6.5. KIROLA

Aurreko atalean adierazi dugun moduan, lau gaztetik batek (% 24) egunero egiten du kirola. Beste laurden batek (% 25) astean hiru edo lau egunetan egiten dute kirola, beraz, esan dezakegu gazteen erdiak kirola egiten dutela arrunki.

Kontuan hartzen badugu ere astean behin edo bitan kirola egiten dutela diotenen % 22a, ikusiko dugu gazteen % 71k kirola egiten dutela, gutxienez astean behin. Ehuneko hori EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleria orokorrerako batez bestez erregistratutakoa (% 46,9) baino handiagoa da, Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioak argitaratutako datuen arabera³⁴.

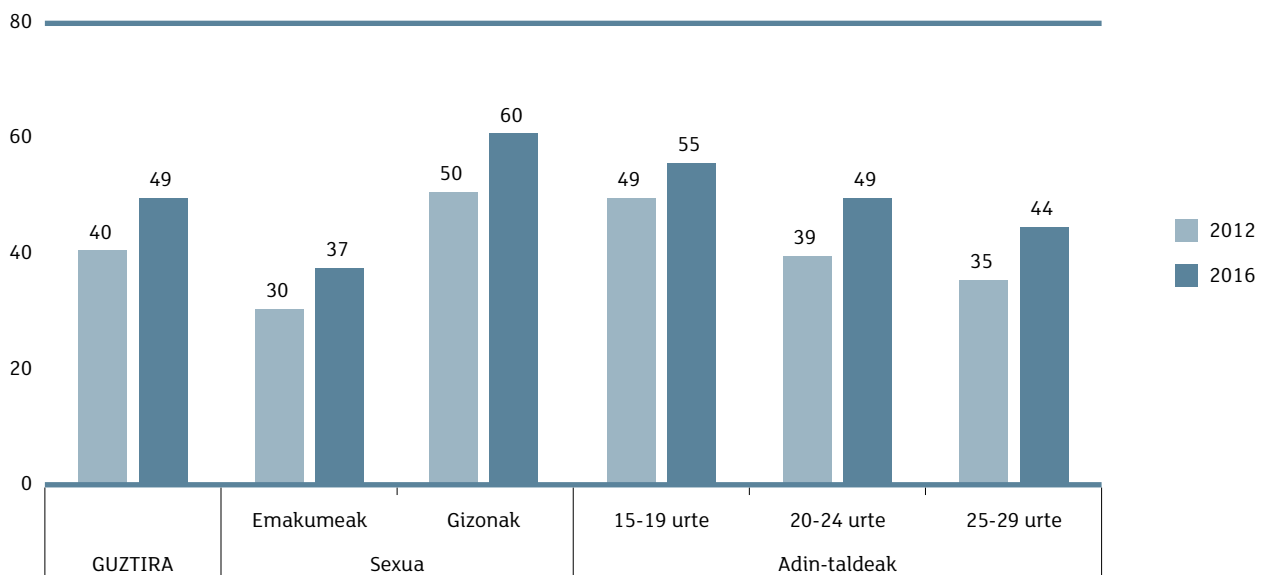
Aitzitik, gazteen % 17k ez dute inoiz edo ia inoiz kirolik egiten. % 17ko proportzio hori % 23ra igotzen da emakume gazteen kasuan, izan ere, kirola egiteari dagokionean, alde nabarmenak daude sexuen artean (ikus 6.5 taula).

Kirol-praktika erregularra kirola astean hiru aldiz edo gehiagotan egiteari dagokio. Hala, ikusten da gizonek emakumeek baino hein handiagoan egiten dutela kirola erregulartasunez, halaber, adinean behera egin ahala kirola sarriago egiten dela eta ohikoagoa dela EAEn jaiotako gazteen artean atzerrian jaiotakoen artean baino.

Kirol-praktika erregularrak gora egin du 2012. urtearekiko, urte hartan gazteen % 40k aipatu baitzuten kirola astean hiru aldiz edo gehiagotan egiten zutela. Gorakada hori nesken eta mutilen artean gertatu da, baita hiru adin-taldeetan ere.

6.3 grafikoa

GAZTEEN OHIKO KIROL-PRAKTIKAREN EBOLUZIOA, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia (*Euskadiko Gazteak* seriea).

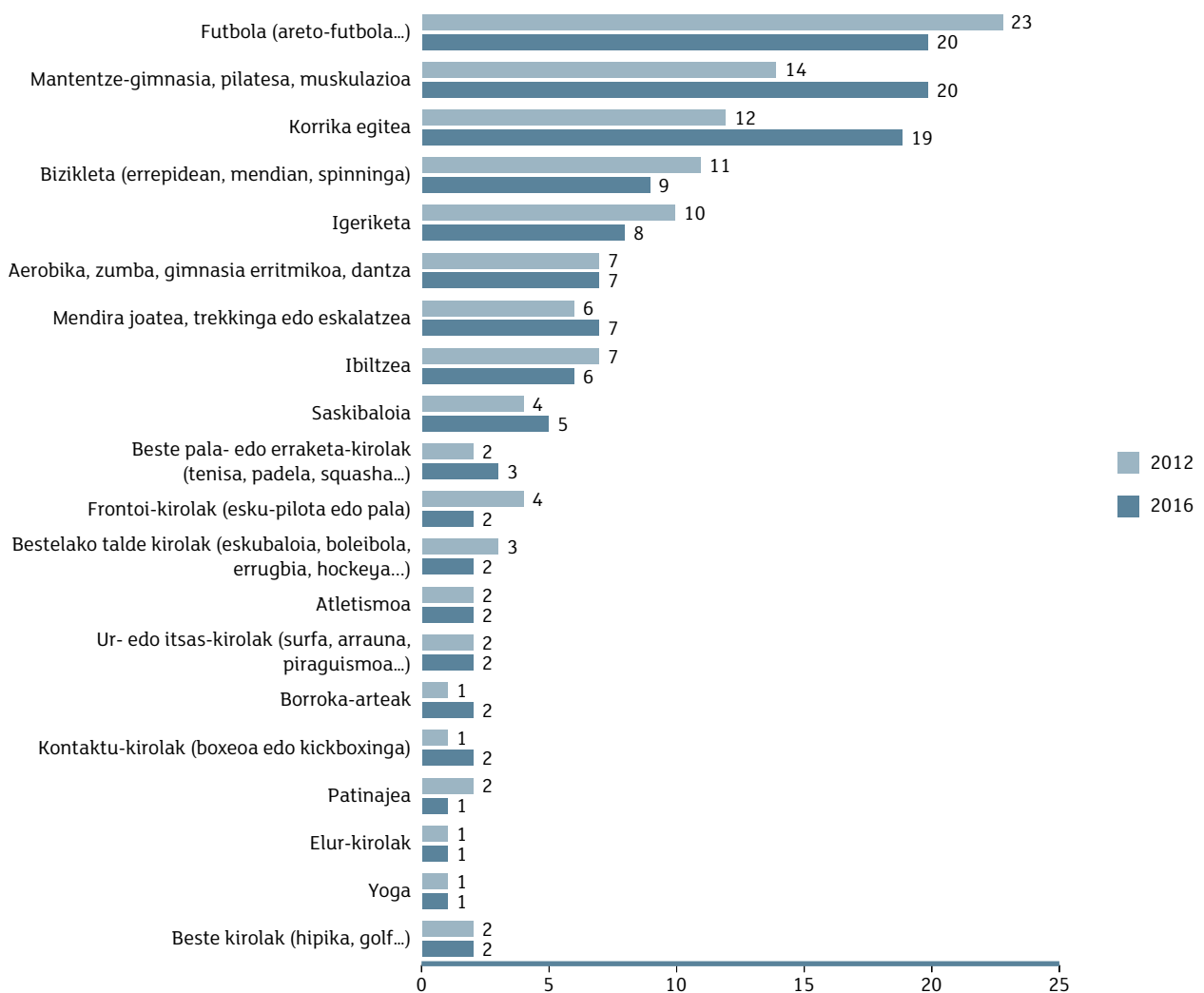
³⁴ Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa (2015): *Encuesta de Hábitos Deportivos 2015* [linean]. Hemen eskuragarri (gaztelaniaz): <https://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/estadisticas/deporte/encuesta-habitos-deportivos.html> [Kontsulta: 2017/06/21]

Jarraian, EAEn gehien egiten diren kirolak zeintzuk diren aztertuko dugu. Horretarako, gazteei galdetu diegu zer bi kirol egiten dituzten sarrien. Erantzunak ikusita, honako hauek nabarmentzen dira: futbola eta areto-futbola (% 20k diote hori dela gehien egiten duten kirola); gimnasio-jarduerak, hala nola mantentze-gimnasia, fitness, pilates edo muskulazioa (% 20) eta korrika egitea (% 19).

Ondoren, honako hauek daude: bizikleta, errepideko, mendiko eta spinning-eko modalitateetan (% 9); igeriketa (% 8); aerobik, zumba, gimnastika erritmikoa, dantza edo antzekoak (% 7); mendira joatea, trekkinga edo eskalatzea (% 7); ibiltzea (% 6); eta saskibaloia (% 5).

6.4 grafikoa

GAZTEEK GEHIEN EGITEN DITUZTEN KIROLAREN EBOLUZIOA (%)*

* Galdera irekia, erantzunik iradoki gabe. Gehienez ere bi erantzun; pertsonak bi kirol baino gehiago egiten baditu, sarrien praktikatzen dituen bi kirolak adierazi ditu. Ehunekoen baturaren emaitza 100 baino gehiago da, bi erantzun eman baititezkeen.

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia (*Euskadiko Gazteak* seriea).

Kasuan kasu, gainerako kirolak gazteen % 5ek baino gutxiagok aipatu dituzte. % 3k adierazi dute gehien praktikatzen dituzten kirolak pala- edo erraketa-kirolak direla (tenisa, padela...); % 2k frontoi-kirolak aipatu dituzte (esku-pilota edo pala); beste % 2k atletismoa egiten dute; % 2k futbolaz edo saskibaloiaz bestelako talde-kirolak egiten dituzte, hala nola eskubaloia, boleibola, errugbia, hockeya...; % 2k ur-kirolak egiten dituzte, hala nola surfa, arrauna, piraguismoa...; % 2k borroka-arteak egiten dituzte; eta beste % 2k kontaktu-kirolak, hala nola boxeo edo kickboxinga. Horrez gain, % 1ek dio gehien praktikatzen dituen kirolen artean patinatzea edo skate-a daudela; beste % 1ek elur-kirolak aipatu ditu (eskia, snowboard...); beste % 1ek yoga aipatu du; eta gainerako % 2ek beste kirol batzuk aipatu dituzte, hala nola golfa, hipika eta abar.

6.13 taula

GAZTEEK GEHIEN EGITEN DITUZTEN KIROLAK, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Zein kirol edo kirolak egiten dituzu sarriago?						
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Futbola (areto-futbola)	20	4	34	23	19	18
Mantentze-gimnasia, pilatesa, muskulazioa	20	21	19	17	23	19
Korrika egitea	19	17	21	14	23	20
Bizikleta	9	10	9	7	10	11
Igeriketa	8	8	8	5	9	10
Aerobika, zumba, gimnasia erritmikoa, dantza	7	12	1	10	6	5
Mendira joatea, trekkinga edo eskalatzea	7	7	8	4	7	10
Ibiltzea	6	11	2	4	6	8
Saskibaloia	5	3	6	7	5	3
Pala- edo erraketa-kirolak, baina ez frontoikoak (tenisa, padela, squash...)	3	2	3	2	2	3
Frontoi-kirolak (esku-pilota edo pala)	2	1	4	2	2	2
Bestelako talde kirolak (eskubaloia, boleibola, errugbia, hockeya...)	2	1	4	4	2	1
Atletismoa	2	1	2	3	1	0
Ur- edo itsas-kirolak (surfa, arrauna, piraguismoa...)	2	1	3	2	1	2
Borroka-arteak	2	1	3	4	1	1
Boxeo edo kickboxinga	2	1	3	2	3	1
Patinajea, skatea	1	2	1	1	1	2
Yoga	1	1	0	1	1	1
Elur-kirolak	1	1	0	1	0	1
Beste kirolak (hipika, golf...)	2	2	2	4	2	2
(n)	1500	750	750	450	450	600

* Galdera irekia, erantzunik iradoki gabe. Gehienez ere bi erantzun; pertsonak bi kirol baino gehiago egiten baditu, sarrien praktikatzen dituen bi kirolak adierazi ditu. Ehunekoen baturaren emaitza 100 baino gehiago da, bi erantzun eman baitzitezkeen.

Datu horiek duela lau urteko datuekin konparatzen baditugu, ikus daiteke nabarmen egin duela gora kirol-jarduera nagusizat korrika egiten duten gazteen ehunekoak (% 12tik % 19ra), baita mantentze-gimnasia edo muskulazioa egiten dituzten gazteen ehunekoak ere (% 14tik % 20ra).

Dena den, diferentzia handiak daude kolektiboen artean. Izan ere, kasu honetan ere diferentzia nabarmenak daude gizon eta emakume gazteen artean. Futbola (edo areto-futbola) jarduera nagusiki maskulinoa da. Mutilen % 34k adierazi dute sarrien egiten duten kirolak bat dela, eta nesken % 4k baino ez dute futbola aipatu jarduera nagusizat. Futbolaz gainera, mutilek neskek baino hein handiagoan aipatu dituzte saskibaloia (% 6 eta % 3, hurrenez hurren) eta gainerako talde-kirolak (% 4 eta % 1, hurrenez hurren), baita frontoi-kirolak ere (% 4 eta % 1, hurrenez hurren). Bestalde, emakume gazteek gizonen baino hein handiagoan aukeratu dituzte musikarekin eta koreografiarekin erlazionatutako jarduerak, hala nola aerobika, zumba edo gimnastika erritmikoa (nesken % 12 eta mutilen % 1), baita ibiltzea ere (% 11 eta % 2).

Aldeak daude adinaren arabera ere, izan ere, adin-talde gazteenean hein handiagoan egiten dira talde-kirolak (futbola, saskibaloia eta abar). 20 urtetik beherako pertsonak dira, halaber, aerobika, zumba, dantza edo gimnastika erritmikoa gehien praktikatzen dituztenak, baita borroka-arteak eta atletismoa ere. Adinean gora egin ahala, hein handiagoan praktikatzen dira bakarrik egin daitezkeen jarduerak, hala nola bizikleta, igeriketa, mendira joatea edo ibiltzea.

6.6. JARDUERA ARTISTIKO EDO KULTURALAK

Lehen aipatu ditugun aisia- edo kirol-jardueraz gainera, gazteen erdiak baino gehiagok (% 55) jarduera artistiko edo kulturalen bat egin dute zaletu gisa (*amateur*), inkesta egin aurretiko hamabi hilabeteetan.

Arteari edo kulturari loturiko zenbait jarduera jasotzen dituen zerrenda bat proposatu diegu gazteei eta, hori oinarri hartuta, ikus dezakegu gazteek gehien egiten duten jarduera artistiko edo kulturala argazkilaritza dela (% 28k aipatu dute argazkilaritza praktikatzen dutela, zaletu gisa). Gero eta kalitate hobeko argazki-kamerak dituzten telefono mugikorrek orokortu direnez, eta sare sozialek irudiak erakustea ahalbidetzen dutenez (kasu batzuetan, irudietan oinarritzen dira nagusiki, Instagramen kasuan, adibidez), argazkilaritza asko zabaldu da gazteen artean. Argazkilaritzan jarduten duten gazteen proportzioak gora egin du, 2008an % 12 izatetik, 2012an % 19 izatera eta 2016an, berriz, % 28 izatera.

Gazteek gehien praktikatzen dituzten hurrengo jarduerak hauek dira: idaztea (% 21); margotzea edo marraztea (% 18); bideoak egitea (% 15); musika-tresnaren bat jotzea (% 15); eta dantza edo baleta egitea (12 %). Kasu bakoitzean, % 10 baino gutxiago dira inkestatu aurreko urtebetean bestelako jarduera artistiko hauetakoren bat egin dutenak: bideo eta argazkilaritza bestelako ikus-entzunezko jarduerak, hala nola, diseinu grafikoa, webguneak, programazioa, bideo-jokoak edo antzekoak (% 8); koro edo musika-talde batean abestea (% 6); bestelako arte plastikoak, hala nola zeramika, eskultura edo antzekoak (% 6); antzerkia (% 5); eta bertsolaritza (% 2).

Aipatutako jarduera guztiek egin dute gora eta, beraz, azken urtean jarduera artistiko edo kulturalen bat egin dutela adierazi duten gazteen bolumena 2008an % 40 izatetik, 2012an % 43 izatera eta 2016an % 55 izatera pasa da.

6.14 taula

GAZTEEK JARDUERA ARTISTIKO EDO KULTURALAK EGITEAREN EBOLUZIOA (%)

Azken 12 hilabeteetan egin duzu ondoko jarduera artistiko edo kulturalik? ("Amateur" mailako jarduera, hau da, ez profesionala)*			
(%)	2008**	2012	2016
Argazkilaritza	12	19	28
Idaztea	10	16	21
Margotzea edo marraztea	10	13	18
Bideoak egitea	4	8	15
Musika-tresna bat jotzea	11	10	15
Dantza eta baleta	7	9	12
Beste ikus-entzunezkoak (diseinu grafikoa, web orriak edo antzekoak...)	2	6	8
Abesbatza edo musika talde batean abestea	3	4	6
Beste arte plastikoak (zeramika, eskultura...)	3	4	6
Antzerkia	2	2	5
Bertsolaritza	1	1	2
JARDUERA ARTISTIKO EDO KULTURALEN BAT EGITEA	40	43	55
<i>(n)</i>	<i>887</i>	<i>1500</i>	<i>1500</i>

* Jarduera bakoitzari buruz banan-banan galdetu da. Ehunekoak baiezeko erantzunen islada dira.

** Kulturaren Euskal Behatokiak emandako datuak, Kultura Ohiturak, Praktikak eta Kontsumoari buruzko inkesta Euskal Herrian 2007-2008 inkestaren estatistikak oinarri hartuta.

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia (*Euskadiko Gazteak* seriea).

Jarduera kultural edo artistiko horietan ere aldeak hautematen dira sexuaren eta adinaren arabera. Oro har, emakume gazteek gizonen baino hein handiagoan egiten dituzte honelako jarduerak, eta diferentzia nagusiak (emakumeen alde) dantza edo baletarekin, pintura edo marrazketarekin eta argazkilaritzarekin erlazionatuta daude. Gizon gazteek bideoak egiteari edo bestelako ikus-entzunezko jarduerari eta musika-tresnak jotzeari dagokienez soilik dituzte emakumeek baino proportzio arinki handiagoak.

20 urtetik beherakoak dira jarduera kultural eta artistiko gehien egiten dutenak. Halako jarduerak hein txikiagoan egiten dira adinak gora egiten duen heinean. Idaztea da adinarekin gehien behera egiten duen jarduera. Edozelan ere, nabarmentzekoa da diferentziak ez direla oso handiak jarduerak banan-banan aztertzen baditugu. Beraz, pentsa liteke gazteenek jarduera mota desberdinak egiten dituztela eta, adinean gora egin ahala, murriztu egiten dela egiten diren jardueren kopurua.

6.15 taula

GAZTEEK JARDUERA ARTISTIKO EDO KULTURALAK EGITEA,
SEXUAREN ETA ADIN-TALDEAREN ARABERA (%)

Azken 12 hilabeteetan egin duzu ondoko jarduera artistiko edo kulturalik? ("Amateur" mailako jarduera, hau da, ez profesionala)*						
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte
Argazkilaritza	28	32	25	28	29	28
Idaztea	21	24	19	26	21	18
Margotzea edo marraztea	18	23	13	21	17	16
Bideoak egitea	15	14	16	14	14	15
Musika-tresna bat jotzea	15	13	17	15	16	13
Dantza eta baleta	12	18	6	13	12	10
Beste ikus-entzunezkoak (diseinu grafikoa, web orriak edo antzekoak...)	8	6	9	6	9	8
Abesbatza edo musika talde batean abestea	6	6	6	6	7	5
Beste arte plastikoak (zeramika, eskultura...)	6	9	4	4	7	6
Antzerkia	5	6	4	7	4	4
Bertsolaritza	2	2	2	3	2	1
JARDUERA ARTISTIKO EDO KULTURALEN BAT EGITEA	55	59	51	59	56	51
(n)	1500	750	750	450	450	600

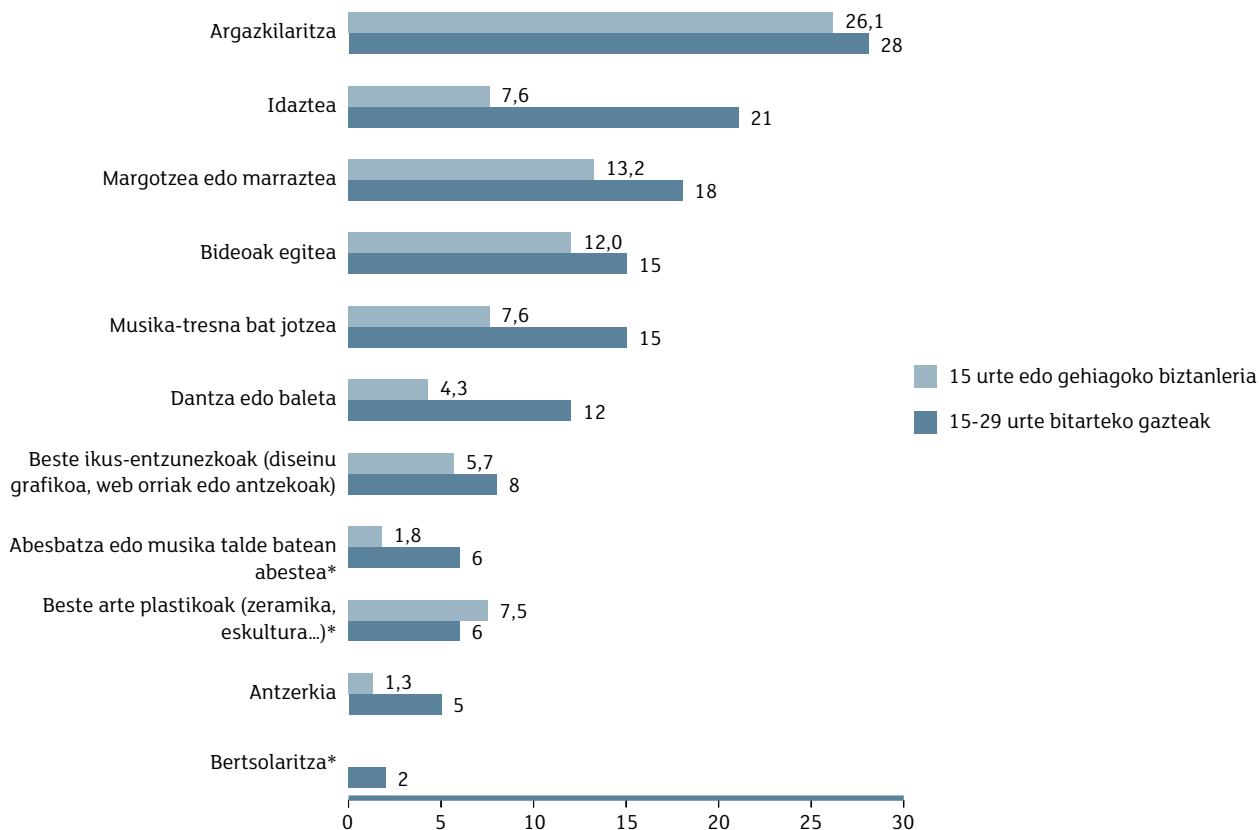
* Se ha preguntado por cada una de las actividades de una o una. Los porcentajes corresponden a las respuestas afirmativas a cada una de ellas.

Azkenik, datu horiek 15 urteko eta gehiagoko EAEko biztanleen datu orokorrekin konparatzen baditugu³⁵, ikusten dugu gazteek hein handiagoan egin dituztela proposatutako jarduera mota guztiak EAEko biztanleriaren batezbestekoak baino (arte plastikoen kasuan salbu). Alde handiena idazteari dagokio, izan ere, biztanleria orokorrean, inkesta egin aurreko urtean (2014-2015) idatzi dutenen batezbestekoa % 7,6 da.

³⁵ Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa (2015): *Espanian kultur ohitura eta praktikei buruzko inkesta 2014-2015* [linean] Hemen eskuragarri (gaztelaniaz): <https://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/estadisticas/cultura/mc/ehc/2014-2015/presentacion.html> [Kontsulta: 2017/06/21].

6.5 grafikoa

JARDUERA ARTISTIKO ETA KULTURALAK EGITEN DITUZTEN GAZTEEN
ETA 15 URTEKO ETA GEHIAGOKO BIZTANLERIAREN ARTEKO KONPARAZIOA (%)

* Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioaren inkesta horretan koro batean abesten ote zuten galdetu zitzaizkien, musika-taldeak alde batera utzita, eta ez zen bertsolaritzari buruz galdetu.

15 urteko eta gehiagoko biztanleriari buruzko datu-iturria: Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa (*Espanian kultur ohitura eta praktikei buruzko inkesta 2014-2015*).

6.7. KULTURA- EDO KIROL-IKUSKIZUNETARA JOATEA

Kultura-aisiaren beste modalitate bat kultura- edo kirol-ikuskitzinetara joatea da. Atal honetan sartu dira zinemara, antzokietara, museoetara, kontzertuetara eta kirol-ikuskitzinetara bertaratzea.

Jaso diren ikuskizun mota guztien artean, ohikoena zinema da. Gazteen % 66 zinemara joan dira inkesta egin aurreko hiru hilabeteetan (inkesta egin zen data kontuan hartuta, hiru hilabete horiek, gutxi gorabehera, 2015eko abenduari eta 2016ko urtarril eta otsailari dagozkio, hau da, Gabonak barne hartzen dira). Gainera, % 47 kirol-ikuskitzinen batera joan dira aldi berean, % 39 musika-kontzerturen batera; % 19 museoren batera; eta % 13, beriz, antzerkia ikustera.

Zinemara joateak behera egin zuen 2008tik 2012ra bitarte, batez ere, filmak Internetetik deskargatzea eta online ikustea orokortu zelako eta, aldi berean, zinema-aretoetako sarreraren prezioak gora egin zuelako; dena den, badirudi hein handi batean suspertu dela jarduera hori. Badirudi zinema-festa deritzenek, sarrera merkeekin, eta ikusle-egun gehiago egoteak lagundu egin dutela suspertze horretan.

Musika-kontzertuetako bertaratzea handiagoa izan da 2008an erregistratutakoa baino, baina 2012koa baino txikiagoa. Zehaztu behar da horrelako ekitaldietara joan ahal izateko, batetik, gazteek dirua izan behar dutela (sarrerak erosteko, desplazamenduetarako...) eta, bestetik, uneko eskaintzak erakargarria izan behar duela gazteentzako. Gainera, galdetu dugun aldian ez da EAeko musika-jaialdi handietako bat bera ere egiten (BBK Live, Azkena rock, BIME, jazz edo folk jaialdiak, musika klasikoko jaialdiak eta abar).

Museoetara joatea ere aurreko urteetako zifra beretan mantendu da. Antzokietara joateari dagokionez, errepikatu egiten da 2012ko zifra (2008koa baino pixka bat handiagoa).

Azkenik, kirol-ikuskizunetara joatea ez zen jasotzen inkestan orain arte, beraz, ez dugu horren eboluzioari buruzko daturik.

6.16 taula

GAZTEAK IKUSKIZUN KULTURALETARA EDO KIROL-IKUSKIZUNETARA JOATEAREN EBOLUZIOA (%)

Eta gutxienez azken hiru hilabeteetan behin joan al zara...?*			
(%)	2008**	2012	2016
Zinemara	72	53	66
Kirol-ikuskizunen batera	–	–	47
Musika-kontzerturen batera	30	42	39
Museoren batera	18	20	19
Antzokiren batera	9	13	13
(n)	887	1500	1500

* Banan-banan galdetu da ikuskizun bakoitzari buruz. Portzentajeek bakoitzari emandako baiezeko erantzunak islatzen dituzte.

** Kulturaren Euskal Behatokiak emandako datuak, «Kultura Ohiturak, Praktikak eta Kontsumoari buruzko inkesta EAEn 2007-2008» inkestaren estatistikak oinarri hartuta.

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia (*Euskadiko Gazteak* seriea).

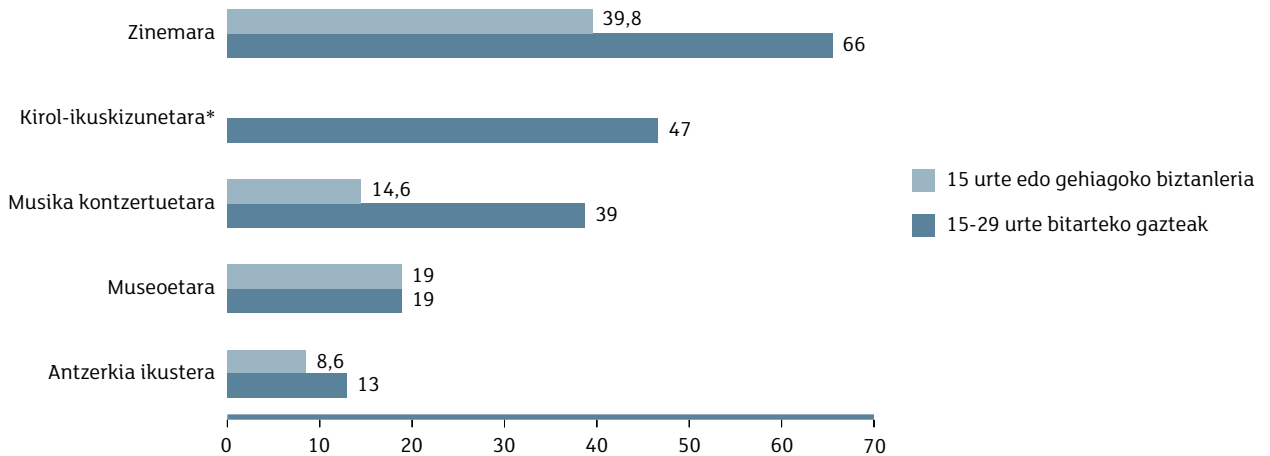
EAeko biztanleria orokorrarekin konparatuta,³⁶ kontuan hartu behar da, denbora-erreferentzia inkesta egin aurreko hiru hilabeteak izan arren, ez direla hilabete berdinak; izan ere, biztanleria orokorraren inkesta 2014ko martxotik 2015eko otsailera bitarteko uneren batean egin zen, orduan egin baitziren Espainia osorako inkestak.

³⁶ Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa (2015): *Espanian kultur ohitura eta praktikei buruzko inkesta 2014-2015* (ob. cit)

Edozelan ere, konparazio horretatik ondoriozta daiteke biztanleriaren batezbestekotik nabarmen gaindi joaten direla gazteak zinemara eta kontzertuetara. Antzerkia ikustera joatea pixka bat ohikoagoa da gazteen kasuan ere, eta museoetara joateak ehuneko berdinak agertzen ditu biztanleria-talde batean eta bestean. Kirol-ikuskizunetara joatearen konparaziorik ezin da eskaini, Kirol Ohituren Inkestak azken urteko datuak neurtzen dituelako, eta ez azken hiruhilekokoak.

6.6 grafikoa

IKUSKIZUN KULTURAL EDO KIROL-IKUSKIZUNETARA JOATEN DIREN GAZTEEN ETA 15 URTEKO ETA GEHIAGOKO BIZTANLERIAREN ARTEKO KONPARAZIOA (%)

* Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioaren inkesta horretan ez zen galdetu kirol-ikuskizunetara joateari buruz.

15 urteko eta gehiagoko biztanleriari buruzko datu-iturria: Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa (*Espanian kultur ohitura eta praktikei buruzko inkesta 2014-2015*).

Gazte-kolektiboen arteko aldeei erreparatzen badiegu, ikus daiteke gizonak emakumeak baino gehiago joaten direla kirol-ikuskizunetara eta musika-kontzertuetara. Emakumeak zertxobait gehiago joaten dira museoetara eta antzokietara, baina aldeak ez dira esanguratsuak.

25 urtetik beherako pertsonak dira zinemara, kirol-ikuskizunetara eta musika-kontzertuetara gehien joaten direnak; bestalde, adin horretatik aurrera, gehiago joaten dira antzokietara. 20 urtetik 24 urtera bitarteko pertsonak dira museoetara gehien joaten direnak, baina ez dago alde handirik arlo horretan.

Beren burua klase altu edo ertain-altukotzat duten gazteak dira proposatutako ikuskizun guztietara gehien joaten direnak. Seme-alabak dituzten gazteak dira gutxien joaten direnak.

6.17 taula

GAZTEAK IKUSKIZUN KULTURALETARA EDO KIROL-IKUSKIZUNETARA JOATEA, SEXUAREN, ADIN-TALDEAREN, KLASE SOZIAL SUBJEKTIBOAREN ETA SEME-ALABARIK DUTEN ARABERA (%)

Eta gutxienez azken hiru hilabeteetan behin joan al zara...?*											
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak			Klase sozial subjektiboa			Seme-alabak	
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Altua edo ertain-altua	Ertaina	Baxua edo ertain-baxua	Bai	Ez
Zinemara	66	65	67	69	69	61	79	65	62	42	68
Kirol-ikuskitzen batera	47	35	58	51	48	43	63	47	39	19	49
Musika-kontzerturen batera	39	34	43	41	42	34	56	34	44	10	41
Museoren batera	19	20	18	16	21	19	27	18	18	7	20
Antzokiren batera	13	15	12	12	11	17	18	13	14	3	15
(n)	1500	750	750	450	450	600	166	963	347	146	1354

* Banan-banan galdetu da ikuskizun bakoitzari buruz. Portzentajeek bakoitzari emandako baiezeko erantzunak islatzen dituzte.

6.8. IRAKURTZEA

Irakurtzen duten gazteen ehunekoa neurtzeko, kontuan hartu da inkesta egin aurreko hilabeteen libururen bat irakurri ote duten aisia-arrazoiengatik (hau da, ez lanarengatik edo ikasketengatik). Ez dira prentsa edo blogak kontuan hartzen eta irakurketa hori borondatezkoa izatea (eta ez inposatua) bilatzen da, hurbileko denbora-tarte batean. Euskarriak (elektronikoa edo papera) ez du axola neurketa honetan.

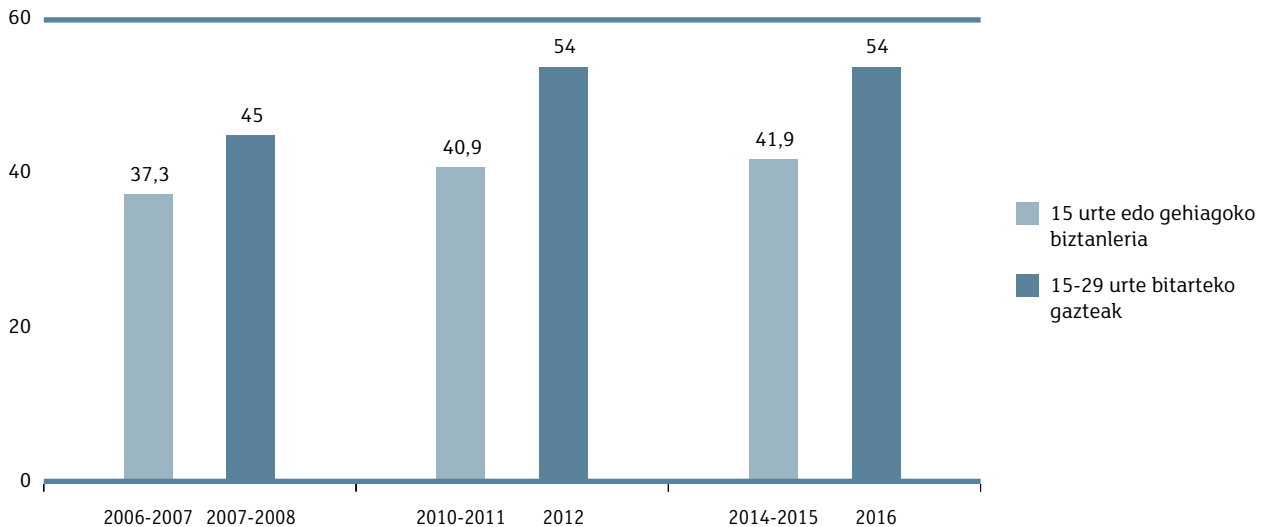
Gazteen % 54k diote libururen bat irakurri dutela azken hilabeteen, aisialdi-jarduera gisa. Ehuneko hori bat dator 2012an erregistratutakoarekin (% 54) eta 2008koa baino handiagoa da (% 45). 2012an agerian geratu zen bezala, urte haietan gazte-literaturako zenbait bildumak izandako arrakasta komertzialak azal lezake, zati batean, irakurtzen zuten gazteen ehunekoak gora gitea, batez ere 20 urtetik beherakoen eta nesken artean.

Irakurle gazteen ehunekoa EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleriaren batezbestekoaren gainetik dago (batezbesteko hori % 41,9 zen 2014-2015 aldian, Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioaren datuen arabera). Hain zuzen ere, azken urteotako eboluzioari begiratzen badiogu, ikus daiteke irakurtzeko ohitura handiagoa dutela gazteek biztanleria orokorrak baino, aztertutako aldi desberdinetan, nahiz eta datu globalek ere gora egin duten³⁷.

³⁷ Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa: *Espanian kultur ohitura eta praktikei buruzko inkesta* azterlaneko estatistikak [linean]. Hemen eskuragarri (gaztelaniaz): <https://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/eu/estadisticas/cultura/mc/ehc/portada.html> [Kontsulta: 2017/06/22]

6.7 grafikoa

AISIA-ARRAZOIENGATIK IRAKURTZEN DUTEN GAZTEEN ETA 15 URTEKO ETA GEHIAGOKO BIZTANLERIAREN EBOLUZIOA ETA HAIEN ARTEKO KONPARAZIOA (%)

Gazteei buruzko datu-iturria: Gazteen Euskal Behatokia (*Euskadiko Gazteak* seriea) eta 15 urteko eta gehiagoko biztanleriari buruzko datu-iturria: Espainiako Gobernuaren Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa (*Espanian kultur ohitura eta praktikei buruzko inkesta 2006-2007, 2010-2011 eta 2014-2015*)

Gehien irakurtzen dutenak 20 urtetik beherako pertsonak dira (15-19 urtekoen % 58k) eta irakurketa-ehunekoak pixkanaka jaisten dira adinean gora egin ahala. Ikasleen kolektiboak gehiago irakurtzen du (% 59), lanean ari direnenak edo langabezian daudenak baino. Ikasketa-mailak ere eragina du eta ikusten da unibertsitate-titulazioa duten pertsonak direla gehien irakurtzen dutenak (% 68). Gainera, emakume gazteek gizon gazteek baino gehiago irakurtzen dute aisia-arrazoiengatik (% 60 eta % 49, hurrenez hurren).

Bestalde, nahiz eta xedea ez den beti irakurtzea edo liburuak maileguan hartzea, azken hilabeteen liburutegi edo mediateketara hurbildu direnen proportzioa ere neurtu da. Hilabete hori 2016ko urtarril edo otsailari dagokio inkesta honetan, alegia, unibertsitate-azterketen garaian, eta horrek beti eragiten du liburutegietara hein handiagoan joatea ikastera. Aurreko hilabeteen liburutegira joan direla adierazi duten gazteen proportzioa % 39 da.

Azken hilabeteen liburutegi edo mediatekaren batera joan izana adierazi duten gazteen ehuneko hori 2012an erregistratutakoaren berdina da (% 39) eta 2008koa baino pixka bat handiagoa (% 33).

Liburutegi edo mediateketara gehien joaten diren gazteak ikasleak dira (% 53 joan dira inkesta egin aurreko hilabeteen). Adinean gora egin ahala, jaitsi egiten da ikasleen ehuneko eta baita liburutegira joaten direnen proportzioa ere. Hain zuzen ere, Batxilergoa bukatu dutenak baina oraindik goi-mailako titulaziorik ez dutenak dira gehien joan direnak (% 55); pentsa liteke horietako gehienak ikasleak direla. Neskak mutilak baino gehiago joaten dira.

6.18 taula

GAZTEEK AISIAGATIK IRAKURTZEA ETA LIBURUTEGI EDO MEDIATEKETARA JOATEA, SEXUAREN, ADIN-TALDEAREN ETA OKUPAZIO NAGUSIAREN ARABERA (%)

Azken hilean irakurri al duzu libururik, edozein hizkuntzatan, denbora pasatzeko, hau da, ez ikasketarako edo lanerako behar zenuelako? Eta joan al zara liburutegi edo mediatekaren batera azken hilean?									
(%)	GUZTIRA	Sexua		Adin-taldeak			Okupazio nagusia		
		Emakumeak	Gizonak	15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Ikasten	Lanean	Langabezian
Aisia-arrazoiengatik irakurtzea	54	60	49	58	54	52	59	52	42
Liburutegi edo mediateketara joatea	39	42	36	48	44	27	53	22	20
(n)	1500	750	750	450	450	600	800	489	173

* Irakurtzeari eta liburutegi edo mediateketara joateari buruz galdera ezberdinetan galdetu da. Portzentajeek galdera bakoitzari emandako baiezko erantzunak islatzen dituzte.

Liburutegi edo mediateketara joaten direnen proportzioak altuagoak dira aurreko hilabeteen aisia-arrazoiengatik liburu bat irakurri izana adierazi dutenen artean (% 49), irakurri ez dutenen artean baino (% 27).

6.9. EUSKARA

1. kapituluaren euskararen ezagutza-maila aztertu dugu. Analisi horretan, aipatzen genuen gazteen % 69k euskara ondo edo nahiko ondo dakitela aipatzen dutela, nahiz eta alde nabarmenak dauden lurraldeen artean: Araban gazteen % 51k ondo edo nahiko ondo hitz egiten dute euskaraz; Bizkaian % 68k; eta Gipuzkoan, berriz, % 79k (ikus 1.13 grafikoa).

Ez dago ia alderik sexuaren arabera, baina bai, ordea, adin-taldearen arabera. Adinean behera egin ahala, gehiagok diote ondo edo nahiko ondo dakitela euskaraz hitz egiten; hala, 25 urtetik 29 urtera bitartekoen taldean % 59 izatetik % 69 izatera pasa dira 20 urtetik 24 urtera bitartekoen taldean eta % 81era, berriz, 15 urtetik 19 urtera bitartekoen taldean.

Aurreko urteetako datuekin konparatuz gero, ikusten da gazteek euskara hitz egiteko duten ezagutzak edo gaitasunak gora egin duela. Euskara ondo edo nahiko ondo dakitenen ehunekoa % 48 zen 2000. urtean, % 56ra igo zen 2004an eta 2008an; % 62ra igo zen 2012an; eta % 69ra, berriz, 2016an.

Atal honetan, euskararen erabileran sakonduko dugu, bai ahoz (etxean eta lagunekin) eta bai irakurketari dagokionez.

Datu globalei begiratzen badiegu, hau da, gazteen guztizkoari, nabarmentzekoa da gazteen % 15ek etxean dena edo ia dena hitz egiten dutela euskaraz, edo euskaraz hitz egiten dutela gaztelaniaz baino gehiago. % 8k diote bi hizkuntzak berdin hitz egiten dituztela; beraz, gazteen ia laurdenak (% 23) euskara gaztelania bezain beste edo gehiago erabiltzen dute etxean. Ehuneko hori EAEko 16 urteko eta gehiagoko biztanleen batezbestekoaren (% 19) gainetik dago, VI. Inkesta Soziolinguistikoko datuak kontuan hartuta³⁸.

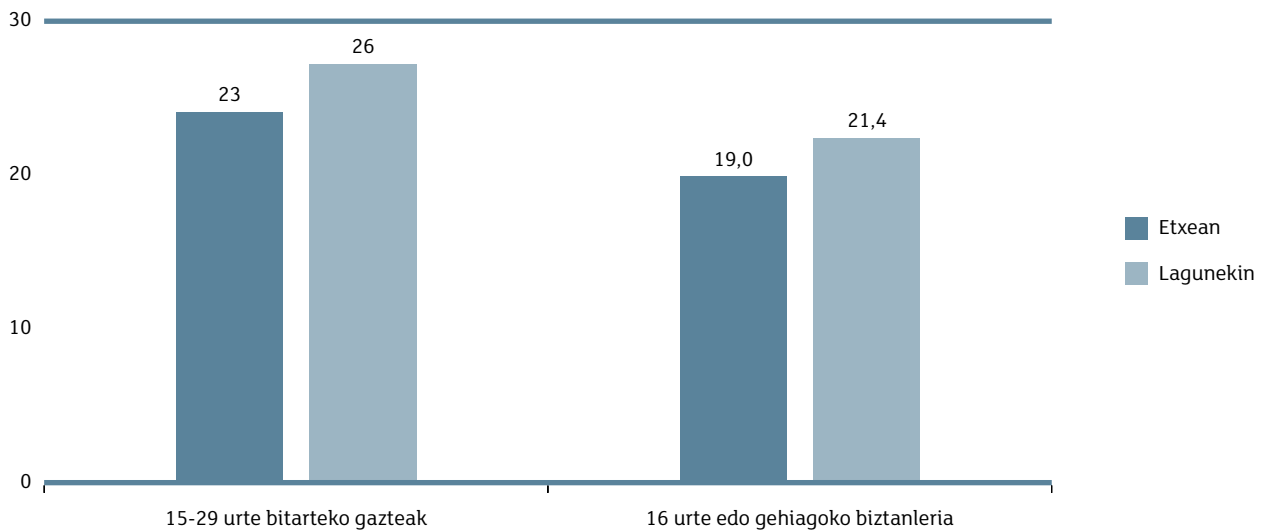
³⁸ Eusko Jaurlaritzak, Nafarroako Gobernua eta Euskararen Erakunde Publikoa - Office Public de la Langue Basque (2016): VI. Inkesta Soziolinguistikoa (Euskal Autonomia Erkidegoa) [linean] Hemen eskuragarri: https://www.irekia.euskadi.eus/uploads/attachments/9954/VI_INK_SOZLG-EH_eus.pdf?1499236557 [Kontsulta: 2017/06/23]

Euskara etxean erabili ahal izateko, beharrezkoa da etxean bizi diren gainerako kideek ere euskara-maila jakin bat izatea. Lagunekin erabiltzeari dagokionez, abiapuntua, teorian, aldekoagoa da, kontuan hartzen badugu gazte gehienek euskara ondo edo nahiko ondo dakitela adierazi dutela. Dena den, praktikan, etxeko erabilerarekiko hazkundea txikia da. Berrito ere, ikusten dugu % 15ek lagunekin dena edo ia dena euskaraz hitz egiten dutela, edo euskara gaztelania baino gehiago erabiltzen dutela; eta % 11k, berriz, bi hizkuntzak berdin erabiltzen dituzte. Guztira, % 26k adierazi dute euskara gaztelania bezainbeste, edo gaztelania baino gehiago, erabiltzen dutela lagunekiko harremanetan.

Lagunekin euskaraz hitz egiten dutenen ehunekoa pixka bat altuagoa da gazteen artean (% 26), 16 urteko eta gehiagoko biztanleriaren guztizkoan baino (% 21,4)³⁹. Bai gazteen artean eta bai biztanleria orokorrean, joera berdina hauteman da: lagunekin zertxobait gehiago erabiltzen da euskara, etxean baino.

6.8 grafikoa

ETXEAN ETA LAGUNEKIN EUSKARA, GAZTELERA BESTE EDO GEHIAGO, ERABILTZEN DUTEN GAZTEEN ETA 16 URTEKO ETA GEHIAGOKO BIZTANLERIAREN ARTEKO KONPARAZIOA (%)

16 urteko eta gehiagoko biztanleriari buruzko datu-iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa.

Euskararen erabilerak, bai etxean eta bai lagunekin, arinki egiten du gora adinean behera egin ahala, eta askoz ere ohikoagoa da Gipuzkoan Bizkaian baino, eta azken horretan ohikoagoa da Araban baino. Hori logikoa da, kontuan hartzen badugu gazteen artean eta Gipuzkoan euskara-ezagutza handiagoa dela, gazteei buruzko datuei begiratuta, baina nabarmentzekoa da erabilera-diferentziak handiagoak direla ezagutza-diferentziak baino. Kolektibo batzuek eta besteek ezagutza handiagoa edo txikiagoa izatearen efektua neutralizatzeko, jarraian kolektibo euskaldunaren euskara-erabilera aztertuko dugu soilik, alegia, euskara ondo edo nahiko ondo dakiten gazteena.

Gazte euskaldunen % 33k diote etxean soilik euskaraz hitz egiten dutela, euskaraz gaztelaniaz baino gehiago hitz egiten dutela edo euskara gaztelania bezainbeste erabiltzen dutela; eta % 38k gauza bera adierazi dute lagunekin hitz egiteari dagokionez.

³⁹ *Ibidem*.

6.19 taula

GAZTEEK ETXEAN ETA LAGUNEKIN EUSKARAZ HITZ EGITEA.
GAZTEEN GUZTIZKOAREKIKO ETA GAZTE EUSKALDUNEKIKO EHUNEKOAK (%)

(%)	Etxean		Lagunekin	
	Gazteak guztira	Gazte euskaldunak*	Gazteak guztira	Gazte euskaldunak*
Guztia edo ia guztia euskaraz	13	18	12	17
Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago	2	3	3	5
Bi hizkuntzetan berdin	8	12	11	16
Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago	7	9	11	16
Guztia edo ia guztia gaztelaniaz	38	55	31	44
Gehienbat beste hizkuntza batean	1	2	1	1
Ed/Ee	0	1	0	1
Ez dakite euskaraz ondo hitz egiten	31	0	31	0
GUZTIRA	100	100	100	100
EUSKARAZ DENA, GEHIAGO EDO BEZAINBESTE	23	33	26	38
(n)	1500	1005	1500	1005

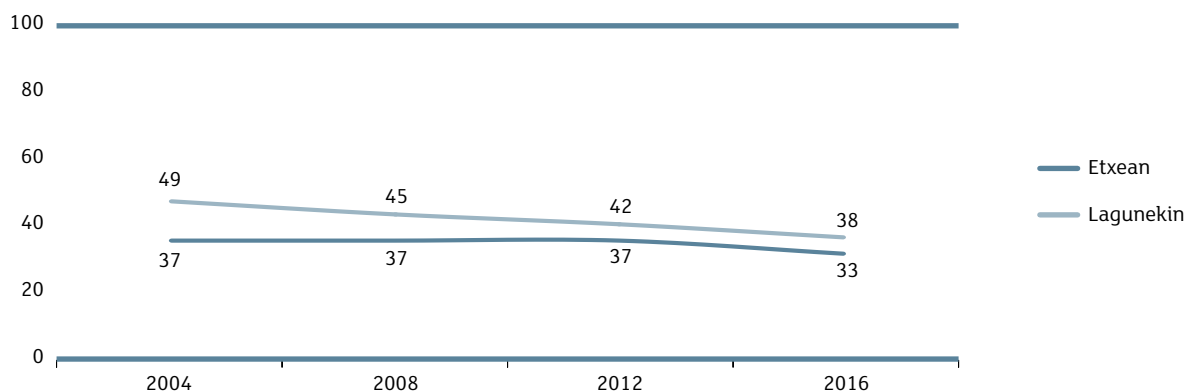
* Gazte euskaldunak euskaraz oso ondo edo nahikoa ondo hitz egiten dakitenak dira.

Arinki behera egin du euskararen erabilerak etxean; aurreko urteetan, gazte euskaldunen (euskara ondo edo nahiko ondo hitz egiten zutenak) % 37k adierazi zuten etxean soilik euskaraz hitz egiten zutela, euskara gaztelania baino gehiago erabiltzen zutela edo euskara gaztelania bezainbeste erabiltzen zutela. 2016an, proportzio hori % 33ra jaitsi da.

Lagunen arteko erabileraren kasuan, beherakada handiagoa izan da eta, euskara ezagututa, hizkuntza nagusitzat edo gaztelania bezainbeste erabiltzen dutenen proportzioa 2004an % 49 izatetik 2016an % 38 izatera pasa da.

6.9 grafikoa

GAZTE EUSKALDUNEK ETXEAN ETA LAGUNEKIN EUSKARAZ HITZ EGITEAREN EBOLUZIOA (%)

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia (Euskadiko Gazteak seriea).

Euskararen erabileran izandako beherakada handiena, bai etxean eta bai lagunartean, Bizkaian gertatu da. Hamabi urtean, lurralde horretan % 30etik % 25era jaitsi da etxean euskaraz (gaztelaniaz bezainbeste edo gehiago) hitz egiten duten gazte euskaldunen ehunekoak. Baina beherakada handiena lagunekiko erabileran gertatu da. Bizkaian lagunekin soilik euskaraz, euskaraz gaztelaniaz baino gehiago edo gaztelaniaz bezainbeste hitz egiten duten gazte euskaldunen ehunekoak etengabe egin du behera, 2004an % 45 izatetik 2016an % 27 izateraino.

2016ko datuei begiratzen badiegu, eta betiere gazte euskaldunei dagokienez, ikusten dugu etxeko erabilera antzekoa dela hiru adin-taldeetan, baina lagunekiko erabileraren kasuan, txikiagoa dela kolektibo gazteenean eta gora egiten duela adinean ere gora egin ahala.

Baina diferentzia nabarmenenak bizi diren lurraldeak zehazten ditu. Bai etxean eta bai lagunekin, Gipuzkoan bizi diren gazte euskaldunek gehiago hitz egiten dute euskaraz Bizkaian eta Araban bizi direnek baino. Hain zuzen ere, Gipuzkoako ehunekoak bikoiztu egiten dituzte Bizkaikoak eta horiek, halaber, Araban erregistratutakoak baino askoz altuagoak dira.

6.20 taula

GAZTE EUSKALDUNEK ETXEAN EUSKARA ERABILTZEAREN EBOLUZIOA,
ADIN-TALDEAREN ETA LURRALDE HISTORIKOAREN ARABERA (%)

(%)	Etxean						
	GUZTIRA	Adin-taldeak			Lurralde historikoa		
		15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa
2004	37	35	36	42	12	30	50
2008	37	36	33	41	8	29	50
2012	37	34	35	42	17	27	56
2016	33	32	34	34	19	25	49

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia (*Euskadiko Gazteak* seriea).

6.21 taula

GAZTE EUSKALDUNEK LAGUNEKIN EUSKARA ERABILTZEAREN EBOLUZIOA,
ADIN-TALDEAREN ETA LURRALDE HISTORIKOAREN ARABERA (%)

(%)	Lagunekin						
	GUZTIRA	Adin-taldeak			Lurralde historikoa		
		15-19 urte	20-24 urte	25-29 urte	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa
2004	49	43	53	48	20	45	59
2008	45	44	44	49	18	34	63
2012	42	39	39	47	27	31	60
2016	38	34	38	43	21	27	58

Iturria: Gazteen Euskal Behatokia (*Euskadiko Gazteak* seriea).

Euskal sentimenduak ere eragiten du euskararen erabileran. Beren burua soilik euskalduntzat edo espainiar baino euskaldunagotzat duten gazte euskaldunen artean, etxeko euskara-erabileraren ehuneko % 45era igotzen da, eta % 50era lagunetikiko erabileraren kasuan. Hau da, euskal sentimenduak eragin handia du euskara erabiltzean.

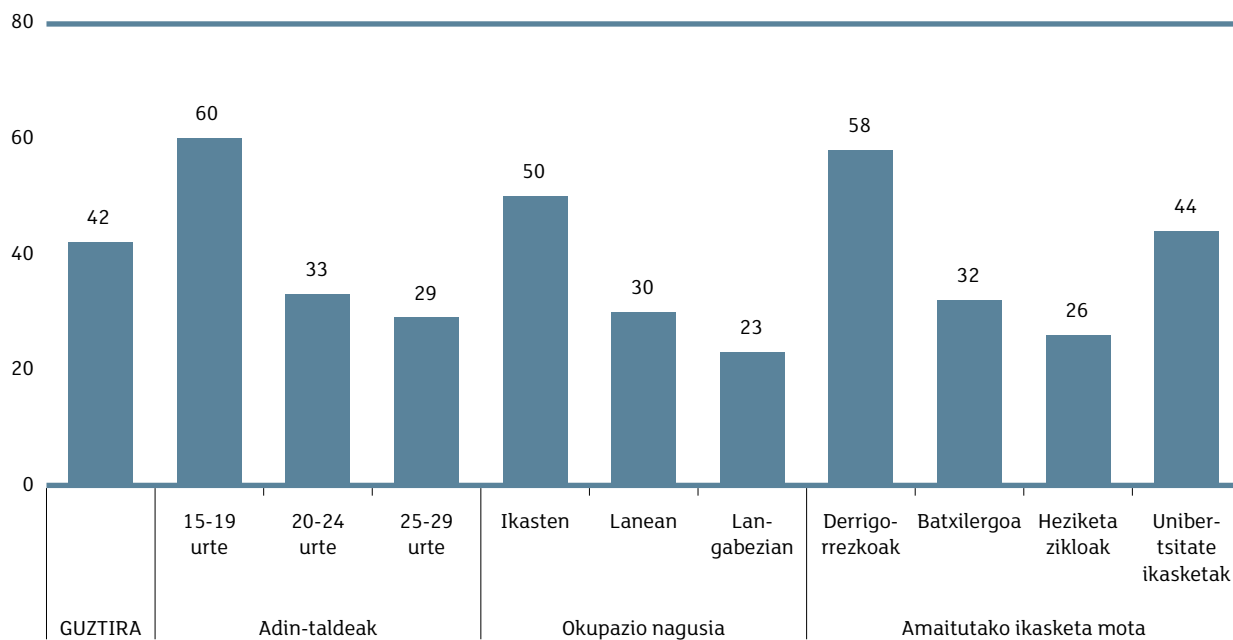
Euskararen erabilera neurtzeko beste modu bat euskaraz zenbat irakurtzen den aztertzea da. Horretarako, gazteei galdetu zaie ea libururik irakurri duten euskaraz, arrazoia edozein dela ere (aisia, ikasketak, lana...) azken hiru hilabeteetan.

Gazte guztien % 31k adierazi dute azken hiru hilabeteetan libururen bat irakurri dutela euskaraz. Gazte euskaldunen kasuan (euskaraz ondo edo nahiko ondo dakite), proportzio horrek % 42ra egiten du gora, eta zifra hori aurreko urteetan erregistratutakoaren antzekoa da: % 43, 2008an; eta % 43, 2012an.

Euskaldunen kolektiboan zentratzen bagara, ikusten da euskarazko irakurketa-ehuneko handienak adin-talde gazteenean (% 60) eta ikasleen artean (% 50) daudela, batez ere soilik derrigorrezko ikasketak bukatuta dituztenen kasuan (% 58); horietako gehienak, elkarrizketatu zituzten unean, Batxilergoa ikasten ari ziren. Hortaz, pentsa liteke ikasketengatik irakurtzen dela, aisiagatik baino.

6.10 grafikoa

GAZTE EUSKALDUNEK EUSKARAZ IRAKURTZEAREN EBOLUZIOA, ADIN-TALDEAREN, OKUPAZIO NAGUSIAREN ETA AMAITUTAKO IKASKETA MOTAREN ARABERA (%)

Gazte euskaldunen euskarazko irakurketaren analisia lurraldeka egiten bada, agerian geratzen da, ahozko erabileraren kasuan ez bezala, euskarazko irakurketa ez dagoela hain zabalduta Gipuzkoan (% 38), Bizkaiaren (% 44) edo Arabaren (% 45) aldean.

Euskal sentimenduak diferentzia gutxi eragiten ditu kasu honetan. Beren burua soilik euskalduntzat edo espainiar baino euskaldunagotzat dutenen artean, euskaraz irakurtzen dutenen proportzioa % 45 baino ez da. Euskaraz irakurtzea okupazioak eta adinak zehazten du, nagusiki.

Azkenik, aipatzekoa da euskararen ahozko erabilerak euskarazko irakurketarekin erlazioa duela: etxean soilik euskaraz, euskaraz gaztelaniaz baino gehiago edo bi hizkuntzetan hein berean hitz egiten duten gazte euskaldunen % 51k euskarazko libururen bat irakurri dute azken hiru hilabeteetan; eta etxean beste hizkuntza bat erabili ohi duten euskaldunen artean, aldiz, % 37k. Lagunekin modu lehenetsian edo gaztelania bezainbeste euskara erabiltzen duten gazte euskaldunen kasuan, % 50ek irakurtzen dute euskaraz, eta lagunekin nagusiki gaztelaniaz erlazionatzen diren euskaldunen kasuan, proportzio hori % 37 da.

6.10. ONDORIOAK

Gazte gehienek egunean bi ordu libre baino gehiago dituzte. Egunean lau ordu libre baino gehiago dituzten gazteen proportzioak nabarmen egin du behera 2012arekiko, ziurrenik, langabezia-tasak behera egin duelako; halere, guztizkoaren heren batek baino gehiagok ditu lau ordu baino gehiago libre.

Gazte gehienek, denbora librean, musika entzuten dute, kalean egoten dira eta filmak, serieak edo telebista-programak ikusten dituzte. Ez da alde nabarmenik hautematen sexuaren edo adinaren arabera jardura horietan. Gainera, gazteen ia erdia egunero konektatzen da Youtubera, bideoak ikusteko, eta laurden batek kirola egiten du egunero. Gizon gazteek emakume gazteek baino denbora gehiago ematen dute bi jardura horietan: bideoak ikusten eta kirola egiten.

Kirola arrunki egiteak (gutxienez astean hirutan) gora egin du 2012arekiko, bai gizonen artean eta bai emakumeen artean, eta hiru adin-taldeetan. 2016an, gazteen erdiak adierazi dute kirola egiten dutela arrunki, hau da, 15 urteko eta gehiagoko EAEko biztanleen batezbestekoak baino gehiagok. Gizon gazteek batez ere futbola edo areto-futbola praktikatzeko dituzte, halaber, korrika egiten dute edo gimnasia joaten dira (mantentze-gimnasia, muskulazioa eta abar egitera). Emakume gazteek gimnasio-jarduerak eta korrika egitea nahiago izaten dituzte, baina baita aerobika, zumba edo antzekoak eta ibiltzea ere.

Bost gaztetik bat lonja edo gazte-lokal bateko kide da gaur egun. Lonja izatea ohikoagoa dira mutilen artean, 25 urtetik beherako pertsonen artean eta Bizkaian bizi direnen artean. Kide gehienak gutxienez astean behin joaten dira lonjara.

Jardura kulturaletan parte hartzeari dagokionez, adieraz daiteke gazteen erdiak baino gehiagok egin dutela jardura artistiko edo kulturalen bat azken urtean, zaletu gisa. Ehuneko horrek gora egin du aurreko urteekiko, eta 15 urteko eta gehiagoko EAEko biztanleen batezbestekotik gora dago. Proposatutako jardura moten artean, ohikoenak argazkilaritza eta idazketa dira.

Ikuskizun kulturaletara eta kirol-ikuskizunetara joateari dagokionez (ikusle gisa, partaidetza aktiborik gabe), ikus daiteke gazteak biztanleria orokorra baino hein handiagoan joaten direla zinemara eta kontzertuetara. Zinemak susperraldia izan du 2012arekiko, eta gazteen bi herenek adierazi dute azken hiru hilabeteetan zinemara joan direla. Bestalde, azken hiru hilabeteetan, gazteen ia erdia joan da kirol-ekitaldiren batera eta hamarretik lau, berriz, kontzertu batera.

Bestetik, erdiak baino pixka bat gehiagok adierazi dute libururen bat irakurri dutela azken hilabeteetan, aisia-arrazoiengatik. Irakurle gazteen ehuneko altuagoa da biztanleria orokorraren batezbestekoa baino eta, gainera, gora egin du 2008tik. Irakurketa ohikoagoa da emakumeen artean, gizonen artean baino.

Euskarazko irakurketa, edozein arrazoi dela eta (aisia, ikasketak, lana...), ez da hain ohikoa. Gazte euskaldunen (hau da, euskaraz irakurtzeko gaitasuna duten gazteen) erdiak baino gutxiagok irakurri dute libururen bat euskaraz azken hiruhilekoan, alegia, gazteen guztizkoaren heren batek, gutxi gorabehera.

Oro har, euskara-ezagutzak gora egin arren, euskararen erabilera ez da nagusitzen gazte euskaldunen artean: erdiak baino gutxiagok erabiltzen dute modu lehenetsian edo gaztelania bezainbeste, lagunekin daudenean, eta are gutxiago, etxean, horretarako, etxeko gainerako kideek ere euskaraz hitz egiteko gai izan behar baitute. Gainera, euskararen erabilerak, bai etxean eta bai lagunartean, behera egin du azken urteetan, batez ere Bizkaian. Gipuzkoa da, alde handiarekin, euskaraz hitz egiten duten gazte gehien dagoen lurraldea.